

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Friderici Iacobi Beyschlagii, Gymnasii, quod Halæ Suevorum est, Adiuncti, & ad ædem S. Mich. Archangeli Catechetæ extraordinarii, Sylloge Variorum Opusculorum

(Programmatvm, Orationvm, Epistolarvm, Poematvm, Dissertationvm, Aliarvmqve Observationvm ...)

Beyschlag, Friedrich Jakob

Halae Suevorum, M.DCC.XXXI

IV. De Probitate Socratis sive Modica Sive Nulla Exercitamentvm, Ad. Num.
XVII. Vitembergicae super Philospha Lingua habitae A.C. CIDICCCX. M.
Novemb. Disputationis suae scripsit M. Io. Baltasar ...

urn:nbn:de:gbv:45:1-16153

98.

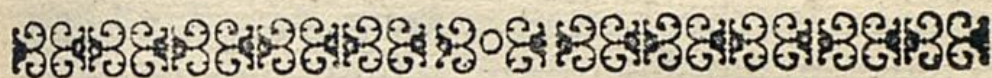
Disce mori; *calido exoritur sub pectore Virtus*
Ad metam properans mascula; disce mori.

99.

Disce mori, *doctrinae huius sub tegmine tutus,*
Omnia dispelles hostica, disce mori.

100.

Disce mori, *caput attollens ad fulgida coeli,*
Terram despicias, sidera; disce mori.

IV.

ΑΓΑΘΗ ΤΤΧΗ

DE PROBITATE
SOCRATIS SIVE MO-
DICA SIVE NVLLA EXER-
CITAMENTVM,

Ad Num. XVII. Vitembergica super
Philosophia Lingua habitæ A. C. CIOIOCCX.
M. Novemb. Disputationis suæ
scripsit

M. IO. BALTASAR BERNHOL-
DVS, FRANCVS.

Anno MDCCXII.

Tom. II. Fasc. I.

F

Sum.

SUMME Rev. & Cel. huius Exerc. auctor, qui
 nunc in Acad. Altorf. Doct. ac Prof. Theol.
 Primar. & Ecclesiæ Antistitis munia præclare
 obit, cuiusque vitam & scripta nuper admo-
 dum succincte exhibuit vir plur. rever *Christ.*
Hirschius in libro germ. cui tit. *Ministerium*
Ecclesiasticum Norimberg. in Vrbe & Agro Iu-
bilans, p. 59. sqq. *Disput. Theol.* An. 1728. M.
 Aug. publice habuit, qua *Charitonyni Christo-*
nyni capita theol. de *Ver. Relig. Christ.* additis
 quibusdam scholiis iterum edidit, quæ in *Actis*
Erud. & Curios. Franc. P. XVII. p. 359. sqq.
 recens. adiecta de scriptore illo, adhuc non satis
 noto, uberiori notitia. Ibi p. 34. Vener. Bern-
 holdus *Lactantii* in *Instit. div.* lib. 3. cap. 19.
 (cap. 20. est in edit. Cellar.) de *SOCRATE*
 latum in utramque partem iudicium strictim
 affert. Binos post menses cum in itinere quo-
 dam publica auctoritate suscepto, Altorfii quo-
 que ad eum inviserem, (conf. dedic. T. I Fasc. V.
 huius Sylloges) occasione ita ferente Diss. hanc
 MStam protulit, facta mihi potestate, luci il-
 lam in Sylloge mea reddendi, id quod nunc
 demum facere licet, L. B. monendo, præter
 Clariss. *Zimmermanni Meditationem* T. XI.
 Amœn. Lit. n. II. insertam, & *Acta Phil.* T. I. in
 ind. v. Socr. conferri posse cap. 32 *vita Socratis*
Charpenteriana, quam e gallico in germ. ser-
 monem transtulit *Christ. Thomasius*, qui & in
 præfat. promisit, se contra *Lactantii* censuram
Socratem alicubi vindicaturum esse, quod num
 & ubi fecerit, ignoro.

L. B. V.

Q. B. V.

PROBITATEM Socratis sive modicam, sive nullam disputaturi

I. §. VIRVM producimus in scenam, memorandum inter ἀξιολόγους &, si plerisque, laudatoribus ipsius, adulatoribusve sit fides, unum omnium, diis hominibusque iudicibus atque arbitris, sapientissimum pariter mortalium, & sanctissimum, integerrimum, innocentissimum. Atheniensium is Philosophus, sed Alopecensis ortu fuit, Sophronisco marmario patre usus, matre Phænareta obstetrice: qua etiam de causa in eorum venit censum, qui humili loco nati, & obscuro, magni evasere, ap. Valer. Maximum, III. 4. Ingenio hominem præstantiori, ac natura, quam corporis dignitate, & externi habitus fuisse, accepimus. Nec enim ipse, quæ Zopyrus de sese physiognomon iudicaret, ivit inficias: nec in eo aliud, a quibus summis effertur laudibus, deprædicant, nisi quod animum præstantissimis quibusque artibus, virtutibus vitam, exercitationibus crebris formare corpus, regere, colere allaboraverit. Ceterum a Musis non

alienum Socratem, pangendis carminibus Euripidi suam approbasse operam: Anaxagora, Damone, Archelao, aliis, præceptoribus, sermonis formatrices, & rationis artes addidicisse: rhetorices facultate multum valuisse, sed, XXX. tyrannorum lege, eam reliquisse aliis: primum de vita recte moderanda græcum differuisse: denique, nec manuaris imperite operas tractasse; lapidarii præcipue persona functum, trinas in ardua Athenarum arce charitas effinxisse laudatissimas: cicutæ vero haustu, ab ingratis civibus propinato, heroa morte insontem decessisse: &, si quæ sunt alia, in laudem eius, & memoriam solita afferri: cum apud alios leguntur perscripta omnia, tum vero, & copioso quidem sermone, edisserit Laërta Cilix ille, Diogenes.

2. §. Quoniam ergo Socrates id spectabat unice, ut, si non esset bonus vir, videretur certe optimus: & quoniam invidendi instar elogii esse poterant, quæ, ex doctissimi Latinorum Varronis sententia, Academicarum Quæstion. primo, hunc in modum Tullius exponit: Socrates mihi videtur (id quod constat inter omnes) primus a rebus occultis, & ab ipsa natura involu-

tis,

tis, in quibus omnes ante eum philosophi occupati fuerunt, avocavisse philosophiam, & ad vitam communem adduxisse, x. l. λ. agedum consideremus licebit, fueritne, qualis sive credi, sive esse voluit? Nimirum, qui morum sese formatorem, & exemplum stitit: vitam ut suam avidissimis oculis lustremus, nobisque aut probatam ad imitandum proponamus, aut detestandam bonis omnibus, in quantum a regio virtutum, sanæque rationis tramite aberraverat, exhibeamus. Quem quidem præfinitum nobis scopum, sic, DEO dante, feliciter nostra continget oratio, ubi nunc insignia virtutum attributa ipsi, & iure quodam vindicata decora, fuerimus largiti: nunc veram homini, solidamque morum probitatem utique defuisse, manserimus persuasi; memores videlicet eorum, quæ ad Elisabetham principem observat R. Cartesius: Magnum est discrimen inter veras & apparentes virtutes; nec non etiam ex veris inter illas, quæ ab accurata rerum cognitione deveniunt, & illas, quæ cum aliqua ignoratione coniunctæ sunt.

*F 3**MEM-*

MEMBRVM PRIVS.

3. §. Debetur viris doctis, & honestate vitæ conspicuis gloria : debetur & virtuti, si qua eius portio reperiat in Socrate, suus honos. Non improbamus, quæ oratorum disertissimus pro T. Annio Milone sic enunciat ; ex omnibus præmiis virtutis, si esset habenda ratio præmiorum, amplissimum esse præmium gloriam ; esse hanc unam, quæ brevitatem vitæ posteritatis memoria consolaretur ; quæ efficeret, ut absentes adessemus, mortui viveremus ; hanc denique esse, cuius gradibus etiam homines in cœlum videantur adscendere. Ipsi illi philosophi, etiam illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt, & in eo ipso, in quo prædicationem, nobilitatemque despiciunt, prædicari de se, & denominari volunt, observante Io. Claubergio, Defens. Exoter. cap. XXXVI. 18. p. 583. Quid igitur ? Ab ipsa comprobata natura eorum credimus doctrinam, qui, cum Sam. Pufendorfio, viro illustri, existimationis non Simplicis solum mentionem iniiciunt, sed Extensivæ etiam, hoc est gloriæ & honoris habendam esse ratio-

rationem iudicant. Est enim perspicaci vir, & amplissimo ingenio; est, qui iudicandi dexteritate excellat complures, magnarum rerum scientia præster aliis, constantia item, & animi robore, eloquentia, celeritate in agendo, & alias, possit quam plurimum: hunc stupidis, & quos Stagirites dixit, servis naturæ lege constitutis, plebi, ac vulgo ignobili, imperitæque multitudini quis dubitet præferendum? Est sane, quur nobilem dicamus alium, alium communi hominum loco habeamus: est, quur titulos aliis attribuamus, & verborum alios cærimoniis excipiamus, alios bonorum civium, egregiorumve colonorum nomine contentos esse iubeamus.

4. §. Triplex in universum nobilitatis genus reperire est, & celebrare: Virtutis aliam appellemus nobilitatem licet, aliam civilem deprehendamus, aliam denique Christianam. Quam in causam meminimus non extare nihil in Becmanniana dignitatum notitia pertractatum. (*) Quid
F 4 igitur

(*) Allegavit hunc Becmani locum, & pluribus illustravit Cel. Reinh. Henr. Rollius in Bibliotheca Nobilium Theologorum, Sect. I. Cap. I. §. 11. p. 7. sqq. F. I. B.

igitur opus verbis illorum demonstratam dare dignitatem, quorum DEVS pater est, propinquus DEI filius, mater sanctissimorum coelestis regni candidatorum, isque fortissimus ac integerrimus coetus? Praeclare S. Romanus martyr:

- - - Absit, ut me nobilem Sanguis parentum praestet, aut lex curiae:

Generosa Christi secta nobilitat viros, ap. Aurel. Prudentium Clementem, hymno VIII. περὶ στεφάνων. Ecquis virtutem nobiles creare, ambigere sanus poterit? Quotquot in civitate nobilium subsellia occupant, aut incluta maiorum virtute gaudent, & memoria; aut ipsi tales sese fortiter factorum splendore ostendant, oportet, a quibus incipere nobilium posterorum genus laudabiliter queat. Nota utroqueversum Satyrici poetæ vox est:

Ampla licet veteres exornent undique ceræ Atria, nobilitas sola est, atque unica virtus. Civilis denique nobilitas quantum sit decus, quæ gloria; quid attinet dicere? norunt id, qui se κοσμοπολίται esse intelligunt; & verba, quibus civili nobilitate clari saluantur, creberrime sonantia percipiunt, aut leviter attendunt.

5. §. Nempe & talium virorum, & aliorum ingenio, studio, artibus, industria præstantium causa, inventus credi titularum usus poterat: quos, si abusum negligas, æquissimum fuerat adhibuisse, utilissimumque. Nemini est ignotum, nisi cui valde multa; de titulis usurpatis, quod ad sacri præsertim ordinis viros, hanc esse Maimonidis, & sociorum opinionem: priscis, & innocentissimis adeo patrum temporibus scripta nomina, & pronunciata nuda esse, quum neque repertus fuerit ullus, par sanctissimorum patrum, fortium heroum, optimorum doctorum excellentiæ titulus: ad Hillelem usque titularum abusum, & ineptissimam cum iis superbiam nulla ex parte obtinuisse, quum usum quoque talium nescierint mortales: temporum istud infelicitati tribui merere, ut, quo plus verborum, eo rerum minus, & egregie factorum sit super. Quod pluribus, in Abbreviaturis Io. Buxtorfius, ad Thom. Goodwin Io. Henr. Hottingerus nep., præter alios, tradunt. Negari autem non potest, DEVM ipsum ^u titulos adaugere iis, quos honoris causa vel ipse nominat, vel compellari a nobis vult: namque & deorum nomine

iudices, ac magistratus cohonestat; &, qui servis imperant, eos vocabulo multitudinis denominat; & alias honoris agnomina aliquibus superaddit. Porro magnum quondam orientis oraculum, Elischa vates *ὄρα- νοβαμβω* præceptori istud: *רבי רבי* oceinuit: quod, non præter rem, eiusdem cum *רבי רבי* sensus esset valoris, quando & prophetarum discipuli filiorum titulo *ὑποκοριστικῶς τε καὶ ληθῶς* venerunt, suffragio divinarum litterarum minime destitutus R. Sal. ben Melech in *מכלל יופי* interpretatur. Et quid multis? Quanti illustrium virorum, & principum interfit, quanti etiam civium, recte & accommodate titulis uti: usus abunde nos perdocet.

6. §. Patiamur itaque Homericum quemdam Nestora *ἀνὲν ἀρεστεύειν*, tum & honoribus, dignitate, insignibus, multisque nominibus *ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων*; modo in his pariter, ac aliis sit modus. Aureola est Hippocratis regula, quæ *μέτρεα πάντα* commendat: atque, si umquam, auctore Seneca, omne nimium sit noxium, naturæ inimicum, ac vitium; certe titulorum plostra vix aliam, nisi in tempore veniant, quod rerum omnium est primum, meren-
tur

ui tur ac postulant ἐπιγχαφὴν, nisi Persii ista:
his quantum est in rebus inane! Sane parum
li. philosophi salis deprehendimus in eo; qui
n. Scholasticorum doctorum ævo mos obti-
a. nuit, quum illuminatissimorum, subtilissi-
t. morum, invincibilium, angelicorum, Se-
n. raphicorum, & sic deinceps, ora omnium,
e. & scripta forent plenissima; quos, cum
7. magno Erasmo, & aliis, perbelle eam ob
m. rem depexos dedit in Priscian. Vapul. Ni-
en. codemus Frischlinus. Tametsi enim vel ta-
id. libus in fabellis & nugis sint, quæ utile quid
& moneant; quo modo, Io. Gersonis, viri
r. ætate sua docti, pii, fortis, integri, quem
o. immerito alii hæreticæ pravitatis reum
a. volunt, Christianissimum alii vere, ut ut
n. barbare vocitant, nomen epitheto Resolu-
o. tissimi amplificatum, semper fuisse iucun-
e. dum nobis, profitemur; non tamen est, ut,
o. dum verba rerum notæ esse debent, & dum
a. suum cuique iustitiæ leges tribui imperant,
a. inanium denominationum ineptias aut va-
e. nitati hominum, aut seculi moribus con-
e. donanda censeamus.

7. §. Enimuero stulte faceret, qui femi-
nam Perilla non opulentiozem, aut maio-
rem cum Cleopatra componeret: incaute,
qui

qui splendide luxuriantem, & v. 772. Lycophronis verbis, βασάραν σεμνῶς κασωρεύουσιν Penelopen castitatis unicum proponeret exemplum: imperite, qui subulco versipellem postponeret Vlysssem; sed neque rectius, opinor, phrygiæ prolem sapientissimis quibusve Atticis conferemus, Romæ Pellam, Hierusolymis Athenas, Christiano cœtui τοὺς ἔξω. Sunt, qui Christianis putent proximos, quibus Stoicorum decreta, præcepta, instituta placent; his nihil facilius, quam referre in sanctorum nomenclatura Senecam aliquem, quem, ob elumbes sc. ac supposititias aliquot epistolas, quas hodie in apocryphis Novi Test. scriptis ab Io. Alb. Fabricio V. CL. collectis legimus, Ecclesiasticorum scriptorum ordine excludere non est ausus Hieronymus, vir gravis, libro de Scriptorib. Ecclesiast. Dixerat, Neronis ævo, sapienter quamplurima, vita, moribusque commendatus Epictetus, cuius ἀποφθέγματα Arrianus assertavit, non nemo etiam olim ad λόγον εὐσεβείας accommodavit. Obiurgaverat crebro Hierapolitanus homo ἀσχημονούντας philosophiæ buccinatores, parum probos, subinde occinens istud: μέχρ' τοῦ λέγειν, ἀνευ τοῦ

τῶν πρᾶτ' εἶναι. Quæ quum hætenus tantum
abest ut vituperemus, ut magno etiam ope-
re laudemus: quis vero sperasset, qui Chri-
stianum somniarent Epictetum, repertum
iri? quis opus fore iudicasset, ut hodieque
clarissimus Groningæ litt. græcar. & artium
doctor disquisitionem conscriberet de Epi-
cteto philosopho Stoico, qua probatur,
eum non fuisse Christianum? Atqui hoc
ipsum Michaël Rossalius ex eo comproba-
tum dedit, quod Epictetus ab infensissimo
Christianorum hoste Celso laudatur: Iovis
Græci adorationem, deorumque cultum
exigit, Enchirid. cap. LXXVII. per deos
cap. XXXV. genios, fortunam, & rel. iurat:
propricidium permittit; animam, commu-
ni superbiorum hominum errore, Dei parti-
culam, immo deum facit; Christianis ipse
vesaniam, & furentis animi ægritudinem
impingit. Scripserat, vitam Aristotelis
enarrans, Laërtius Diogenes: *ὀνειδίζομενός
πολλοὶ ὅτι πονηρῶ ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην ἔδωκεν.
Οὐ τὸν τρόπον, εἶπεν, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέη-
σα.* Christianorum scriptorum lingua *ἐλε-
μοσύνην διδόναι* diceret; ergo virum Christia-
num fuisse colliges? Ita quidem vir doctus
suspiciabatur, sed frustra: quem vel laudi-
bus

bus Epicuro a Diogene immoderate dictis refelli facile, animadvertit Ægid. Menagius, Observationib. in Diog. Laërt. libr. I. c. 1. cui tamen rationi, per nos, plures quis adiecerit. Platonicum fuisse Diogenem, aliqui ex vita Platonis ab eodem scripta colligunt: ubi valde hunc suum, platonisfanti cuipiam feminæ, concelebrat non Christianum. Verum tamen, annotante iterum, ad libr. III. segment. 6. Menagio, istiusmodi fabellis historia, imprimis Platonica, varie contaminata est, vitio quorundam Christianorum, qui ex Academia profecti, tantum sibi indulgere, ut Platonem ingratis suis Christo addicerent: quum & omnes τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν sententias, quas & mirari, & prædicare cogebantur, de Platonis libris desumptas esse docerent, κ. 7. λ.

8. §. Sed nugæ hæc opinionum portenta esse, gerris quibusque Siculis leviores: quis attentior paullo non videt? Et tolerabilia nihilo secius credi poterant, si quis ea iungat, quæ de marmarii & obstetricis filio iudicia vel olim ferebantur, vel etiam nunc hinc inde vigent. Homines offendimus non unos, quorum singulis Socratis nomen fuerat

fuerat impositum; quatuor Diogenes noster, historicum, Peripateticum Bithynum, alium Coum, & epigrammaticum commemorat: XXXII. circiter ap. I. A. Fabricium in Græca Biblioth. recensentur; sed nemo eorum sic fama inclutus, sic in sermonibus, animisque hominum magnus, ut Sophronisci ac Phænaretæ proles. Mirari poteramus, nisi modernos recutitos atavis nossemus progeniem vitiosiore, hæc, ap. Io. Hoornbeccium in תשובת יהודה lib. VI. c. II. p. 435. scripsisse Menassem ben Israël: neque dubium est, quin illi quoque, qui recte de Deo senserunt, pariterque honeste, pie ac probe vixerunt, partem in resurrectione mortuorum obtinebunt; uti sentit R. Moses Ægyptius in epistolis suis: quamvis talis aliquis fuerit ex gentilibus, uti Socrates, Plato &c. Nec aliud δογματίζει veterum istud dictum: חסידו אמר יש להם חלק לעולם הבא Hæc quidem οὐδὲν ὑγιές. Quid autem super eo sentiemus, quod Iustini Martyris, viri sanctissimi & eruditi, Apolog. II. pro Christianis, hæc sunt verba: Οἱ μετὰ λόγου βιάσαντες χριστιανοί εἰσι, καὶ ἂν ἄθεοι ἐνομίσθησαν. Οἷον ἐν ἑλλήσι μὲν Σωκράτης, καὶ Ἡράκλειτος, καὶ οἱ ὅμοιοι αὐτοῖς. Non disputamus

tamus prolixè ea omnia : Socratem vero Christianum quo modo habebimus ? Librum Iohannis Ludovici Balzac. de vita Socratis commentantem Morhofius $\delta \pi \acute{\alpha} \nu \nu$ laudat : quem utinam liceret nunc introspicere ! aliumque huius viri commentarium, quò mystica sanctorum doctrina, & Socratica componuntur, idem $\pi \omicron \lambda \upsilon \acute{\iota} \sigma \tau \omega \varsigma$ annotavit. Est & vir sui nominis, Petrus Poiretus, qui, libr. III. c. 13. Oecon. suæ, cum cura laudibus ornat, virosque nominat divinos, Chrysippum, Diogenem, Zenonem, Antisthenem, Epictetum, quorum etiam instructus esse perfectionibus optat : Genium deinde Socratis ipsum Dei spiritum fuisse ait, cui vir sanctus subinde commendatus, ad divinam voluntatem vitam & egerit, & iniquo damnatus iudicio, cum morte fortiter commutaverit.

9. §. Qui in ista sunt hæresi, supremo Socratem & gloriæ, & nobilitatis gradu collocant : eoque promptius, si qua ex aliis capitibus desumptæ $\alpha \iota \tau \omega \nu \epsilon \pi \acute{\alpha} \nu \omega \nu \upsilon \pi \epsilon \rho \beta \omicron \lambda \alpha \iota$ compareant, omni eum virtutis genere præstantissimum concelebrant, colunt, venerantur. Omittimus impotentes Socraticarum virtutum admiratores Platonem, & Xeno-

Xenophontem, æmulos alioquin, & parum amicos invicem; quorum hic prolixè satis, & peculiari opera, ἀξιολογούμενευτα Socratis exhibet; iste vero nihil rectè factum, nihil scite dictum existimat, nisi Socratis moribus expressum, Socratis ore prolatum & probatum. Ciceroni is est Socrates, qui, omnium eruditorum testimonio, totiusque iudicio Græciæ, cum prudentia, & acumine, & venustate, & subtilitate, tum vero eloquentia, varietate, copia, quam se cumque in partem dedisset, omnium fuit facile princeps, de Oratore, III. Venè dicamus, quæ primo de officiis, quæ in Catone maiore, in Academicis, in Tusculanis quæstionibus, de divinatione, & hinc inde sæpius, in eius memoriam, invidenda virtutum præconia colligit, & confert. Erasmo ad Laconicam indolem proxime videtur Socrates accedere, non tantum integritate morum, decretis, ac dictorum sale, verum etiam tolerantia, apophthegmat. libro III. Sectam in philosophiæ doctrina Cyrenaicam, Eliacam, Megaricam, Platonicam, Cynicam, ad Socratem refert, de Philosophor. Sectis libro, Ger. Io. Vossius. Quid multis?

10. §. Magnum virum fuisse, credere tot magnis viris par est: sed ipse monumenta ingenii sui, præter discipulos, nulla reliquit: quorum plures fuere, & rel. Rigidi aliorum censoris benignissimum de Socrate I. Lipsii est iudicium, manu duct. ad Stoicam Philos. libr. I. Diss. VIII. Quumve impotentis, & abiecti animi sit indicium, detrahendo aliorum famæ laureolam in mustaceo quærere, & negata magnis ingeniis decora sibi statim credere concessa; nolimus committere, ut aliquam invidiæ suspicionem incurramus, & innocuum impune allatrasse Socratem videamur.

ἄφθονοι οὐρανίδαί καὶ ἐν ἀλλήλοις τελέθουσιν,
secundum Phocylidem. Laudi non est ulli mortalium, alterius rebus macrescere optimis. Et, vulgatum licet vitium, Ascræi vatis effato, invidia est, ubi *τὸν κεραμῇ κεραμεὺς φθονέει, καὶ χαλκῆα χαλκεύς*, quod ait Mœonides: foedum tamen eadem, & immane crimen, suppliciumque, auctore Nasone, ipsa suum est. Qui igitur vel ab ingenii excellentia Socratem, vel ab incorruptis & divinis moribus commendant; illis, Intellectualium, & Moralium in homine virtutum multitudinem, velut Medusæ quod-

quoddam caput, aut Herculis scutum ob-
iicientibus, ad duo seorsim nonnulla repo-
nemus. Ac initio quidem, istud in Socrate
generatim ac universe non carpendum no-
bis sumimus, si ad unicum rectæ rationis
præscriptum vel vixit, vel vixisse perhiberi
voluit. Σωκράτης οὕτως ἀπετελέσθη, ἐπὶ πάν-
των προάγων ἑαυτὸν, μηδενὶ ἄλλῳ προσέχων ἢ
τῷ λόγῳ. Quod his verbis de Socrate affir-
mat Enchirid. c. LXXV. Epictetus, si obser-
vasset Philosophus, magno eam ob rem
pretio a nobis haberetur merito suo, quæ
& ab omni accusationum incurfu facillimo
negotio infontem defenderet. Vtcumque
sit, eum sequendam proposuisse rationem,
hoc est, liberum ab ingrato & vano opini-
onum, errorumve fucō, serenæ mentis iu-
diciū; utique laudamus.

II. §. Tum vero plurimarum ipsi rerum
scientiam, & speculationem philosopha-
rum doctrinarum, accuratoremque cogni-
tionem haudquaquam negabimus. Vero
enim nomine δαιμόνιον erat: &, cui omni-
bus vitæ temporibus δαιμόνιον monitor,
quem a sciendo acquisivisse nomen novi-
mus, indefessus adfuit: quem adeo, qui
quamplurima novit, formandum sumserat

discipulum: eum vero plura aliis rerum naturalium, rerum olim gestarum, rerum ob ordinarium caussarum eventuumque nexum futurarum, percalluisse, quis inficias ibit? Accedit, quod neque Socrates ipse omnem τῶν θεωρητικῶν disciplinam odio habuit, aut suasit contemnendam negligentiae: namque & rhetorices facultatem sibi amplam comparaverat studio, & alios, quoad licuit, docuerat: & Geometriae eo usque dandam operam monebat, quoad quisque μέτρω δύνηται γῆν τε παραλαβεῖν καὶ παραδοῦναι apud Laërtium; Unde etiam, quum τὴν Φυσικὴν θεωρίαν μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς dixit: Sophistarum infensus nugis, ex hypothesis, perversam eius usurpationem, & dicacitatis sprevisse curam ac damnasse, credi per nos poterat.

12. §. Quis autem praeterea indigne ferat, nisi gratiis valde invitis natus, ubi commemorari in Socratis laudibus legerit, non fuisse nullum in arte poëtica, huiusque & oratoriae gloria pariter excelluisse? Aut, si audierit, saltasse eum & commode, & frequentius, scienterque tibiis cantasse? Aetate enim provectior, musicae cupidus, λυγίζεω edoctus fuit: exemplo commonstraturus

turus suo, non esse incongruum, ea, quæ quis nesciat, edoceri. Saltationes exercuit haud raro, *σωμαστίας* æstimator, quas τῇ τοῦ σώματος ἐνεξία conducere arbitrabatur. Poëseos si cultor extitit, hoc solo nomine eximii quid sectatus est, quo se DEO quam simillimum efficere potuisset; ut huc trahamus, quæ ad Sylvium fil. Iulius Cæsar Scaliger perscripsit.

13. §. Atque, ut ad summam, ubi de singulis non egerimus *διαρρήδην*, breviter exponamus: laudamus in Socrate, quem auctorum præstantissimorum fide admittimus, præter iam commemorata, animum invictum, ac *δημοκρατικόν*, quo Critiæ, & sodalibus, unus decem ducibus, Leontium Salaminium *πλούσιον ἄνδρα* peremturis, ac compilaturis sese opposuit: nec improbamus generosum pecuniarum contemptum, ab Archelao Macedone, Scopa Caronnio, Eurylocho Larissæo oblatarum, aut collatarum ultra a discipulis, quam ipse indiguerat: neque displicet, quam in victu & amictu adhibuisse legitur continentiam: & si quæ fuerunt in eo his non absimilia.

14. §. Denique ex omnibus, quam erga uxorem ostendit gravitatem, animique

moderationem potissimum admiramur. Binas, Diogene teste, uxores duxit, quod & Aristoteles ait: Xantippen alteram, ex qua Lamproctem; alteram Myrtonem, Aristidis τοῦ δικαίου filiam sine dote, ex qua Sophroniscum suscepit, & Menexenum. Lege videlicet Athenis lata, ut, διὰ τὸ λειπανδρεῖν, ita mariti cives fierent: ab interitu urbem pro virili erat liberaturus. Quam posteriori loco diximus feminam, probam habebimus: quod nihildum nobis de ea, nisi quod optimo patre nata fuit, constat. Xantippen (***) autem quid non vehementer dedecet? Nunc Camarinam in coniugem movet, non ut est in proverbio; nunc cum amicis suaviter convivantem rixis, & diris increpationibus obiurgat: nunc edifferentis in foro pallium manu prehendit, & detrectantem conviciis ad iracundiam, praelium-

(***) Atvero vindicias Xanthippes Cel. D. *Hennmannus* in Actis Philos. T. I a p. 103. ad 125. scripsit; fuere tamen, quibus suam sententiam haud approbavit; nec satis scio, num S. Rev. huius diff. scriptor, qui hæc ante publicatam illius feminæ apologiam, exaraverat, mutaturus nunc sit, quod de illa hic tulit, commune cum aliis iudicium. F. I. B.

liumque provocat : nihil undiquaque in-
termittens eorum, quæ vera comprobarent
esse Simonidis ista :

Γυναικὸς οὐδὲν χρημ' ἀνῆς λήϊζεται
Ἐσθλῆς ἀμεινον, οὐδὲ ῥίγιον κακῆς.

Vxore nemo quid beatius proba

Tenet: est & improba nihil feralius.

Hanc quis tulisset pestem? Socrates tulit. quis non ad inferos hanc, & Garamantas ultimos relegatam exoptasset caniculam? Xantippen Socrates tonantem largos mox immissuram imbres præscierat: quam, extra modum improbis dictis & cavillis debacchantem, cum gallinis, non nisi cantillando parturientibus, iudicabat ferendam, quod & ipsa genuinos in lucem ederet liberos. Barbaris autem feminae moribus sic sese aiebat uti, ut, quemadmodum exasperatos tractare equos equorum domitores artis esse censent, quo facilius mitiori indole præditos regant; sic ipse efferos τῆς συζύγου mores ferre edoctus, cum aliis melioris animi mortalibus versari rectius posset. Quotus autem quisque est familiae patrum, hac qui virtute virum sese præstare valeat? Xantippen Socrates tulit, marito omni ex parte adversantem, ut & Italorum lepido aliquis

G 4

genio,

genio, iurante per canem Socrate, per felem Xantippen statim iurasse crediderit, semper quippe in oppositam partem cum pervicacissimis enitentem. Sed multa satis in hominis laudem: & fortassis nimia.

MEMBRVM POSTERIVS.

15. §. Quod enim ad alteram argumentorum, ex qua laudes eius repetuntur, classem attinet, quando Christianis hominem moribus, & nunc æternæ felicitatis participem faciunt: ea vero, ut εὐφημισμῶ utamur, suavia sunt vagabundæ quorundam phantasiæ somnia. Christianus fuerit, cui vox evangelii ignota? cui vero de DEO notitiæ nulla portio? Caium Cæsarem superbissimo insidentem folio historiæ narrant, quum deum sese, dominumque appellari & coli vellet, conspectum ab sutore quodam Gallo, in cachinnos ideo effusius soluto, & altum exclamante: μέγα λίαν παρ' ἐγλήρημα. Quæ quis rite ad præsens accommodaret institutum. At bonus vir fuit noster, & exercitio virtutum illustrium secundus nemini?

16. §. Non vacat, nec opus est, quæ in splendidissimis infidelium operibus generatim

tim desiderant οἱ τῶν Θεολογούντων παῖδες,
καὶ πάνυ δόκιμοι, ut reperamus. Accurate
hæc M. Chemnitius in invictissimo Trident.
Concilii examine disputat: tum & Tubin-
gensium hodie Cancellarius, D. Io. Wolfg.
Iægerus, examinis Theologiæ novæ P. Poi-
reti, & A. Bourignonæ controvers. XXII.
diligenter ea, quæ & in Gentilium factis
universe, & in Socratis præcipue vita pietas
Christiana desideret, exponit. Deficiunt
namque opera talium hominum & ratione
Subiecti Operantis, & ratione Formæ mi-
rum quantum, & ratione Finalis causæ:
nec meliorem semet gerere Socrates va-
luit, nec umquam præstitit laudabiliorem.
Quum Altorphium annis abhinc septem,
& quod excurrit, habitarem studiorum
caussa, Io. Mich. Langium, eruditissimum
virum, & facundissimo doctorem ore au-
scultavimus. Erat ergo, quum in rem præ-
sentem hunc fere in modum edissereret:
Præstantissima quæque, & exstantiora Gen-
tilium opera sic nobis videntur ab iisdem
feri, ut non minorem animis spectantium
ingenerent admirationem, quam quæ No-
rimbergæ quomdam edi ab automatis con-
speximus. Justam artificiosissima machina

G 5

siste-

sistebat urbem, in qua, pro diversa regendi ratione, cuiusvis generis opifices operis suis ingeniosas admovebant manus, ferum alius, alius lignum, corium, lapides, alia exercebat. Arte factos, & elaboratos industria artifices istos non intrinseco pectoris motu, non habita deliberatione ulla, non exquisita animi intentione, ac determinatione sua peregisse opera, uti certum est: sic τῶν οὐκ ἀνώθεν γεννηθέντων castissimi mortalium qui creduntur, iustissimi, beneficentissimi, fortissimi, ac denique Seneca omnis, Epictetus, Aristides, Socrates mirum in modum varie ubivis deficiunt. Si quid præclare gerant, suam spectant unice gloriam; spirituales esse legem, non intelligunt: in exterioribus & leviculis hærent: in minimis curiosi maxima negligunt: inordinata nunc κοσμοφιλία excecati, nunc agitati φιλαυτία, ac impulsivi. Hæc ille. Sed & legi, & huc accommodari ea merebantur, quæ de ingeniose & affabre ordinatis machinis V. CL. Io. Christoph. Sturmii habet, Erotematica Physic. p. 670. & 652.

17. §. Ad Socratem ut revertamur, dicimus, non potiore ipsi morum dignitate

tem

tem competere, quam quæ fuit aliorum
τῶν ἀθέων, ac in Gentilismi tenebris erran-
tium. Sed ut distinctius agatur, exponamus,
amabo, paucis, quæ valde in ipsius virtuti-
bus *ἀρεσδιόνυσα* compareant. Principes
quatuor virtutes philosophorum plurimi
statuunt, quæ sint veluti cardines, quibus,
dicente in קצור L. A. Scherzero, reliquæ vir-
tutes sustententur ceu fulcris, atque inni-
tantur: quas si abfuisse Socrati evicerimus,
nihili fuerit omnis eius morum integritas.
PRUDENTISSIMUM Plato diceret, cum
Xenophonte, cui dicta omnia Socratis, &
facta vel Sibyllæ foliis putarentur divinio-
ra, & heroum gloria non indigna. Quod si
contra attentius paullo perpendimus, fecis-
se, quod mox dicemus, multa Socratem
summorum, & honestorum virorum per-
sonis parum apta: mala sibi tristitia pervi-
cacem arcessisse, quæ vitare debebat, ac
valebat: calamitatibus se præsentibus, qui-
bus fas erat mediis, minime liberasse: ratio-
nem sequutus ducem & magistram vitæ,
omniumque actionum credi non potest.
Prudentis est, examinare factu optima, &
sua curare, ut ne contemptum sibi, vel in-
commodum efficiens causa existat: recte-
que

que Euripides : *μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐκ αὐτῷ σοφός.* Quid ad hæc Socrates? Acerrium ferunt disputatorem sic dicendo incaluisse, ut *κονδυλίζεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι* fuerit solitus: eoque communi adstantium risui semet exposuisse, legimus. Aristophanis vero cavillatus publicos adeo non amoliri legitimis rationibus allaborabat, ut laudi etiam duceret, sic a quamplurimis internosci. Rectius innocentiam aperuisset, si culpa caruit. Sed neque morti vicinus horriferam fati expavescere velle faciem, aut effugere, videri præoptabat. Oblatam enim Lysiae, quam defensionis hominis destinarat orationem, belle quidem perscriptam, sed Socrati non convenire, verum iudiciis dicebat. Prudentiæ fuerat, vitæ summo studio consuluisse.

18. §. Prudentiæ TEMPERANTIA comes est, & amica maxime prudenter cogitatorum conservatrix. *Τὰ τῆς ἀφῆς καὶ γένσεως* moderatur, honestatem imperans, & verecundiam: sobrietatis tenax, & castitatis: stipata mansuetudine, clementia, modestia. Quod ad caput rei; Socratem miramur sobrietatis nomine collaudari, ut qui grassante per urbem dira lue, experimento didi-

didicerit, fanitati corporis sobrietatem adhibere medicinam posse: eundemque, violatis turpiter castitatis legibus, averfa libidine infamem deprehendi. Xenophonti quidem ἐκ τῶν ἀδυνάτων hæc esse perhibentur. Sic enim, memorabilium primo: θαυμαστόν δὲ φαίνεται μοι καὶ τὸ πεισθῆναι τινὰς, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν, ὃς, πρὸς τοῖς εἰρημένοις, πρῶτον μὲν ἀφροδισίων, καὶ γαστρὸς, πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν. Fuit tamen, quam Diogenes exhibet, accusandi Socratem formula: ἀδικεῖ Σωκράτης, οὐς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεούς, οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. A quibus non abeunt, quæ affert in Apologia Plato, & libr. I. τῶν τοῦ Σωκράτους ἀξιωματικῶν Xenophon. Non igitur incredibilia sunt Athenæi, Dipnosoph. libr. 13. ista: Σωκράτης ὁ φιλόσοφος, ὁ τῶν πάντων καταφρονῶν, τοῦ Ἀλκιβιάδου κάλλους ἥττων ἐστίν. Quam in sententiam, mercatoris personam mentitus, false παιδεραστὴν philosophum perstringit, & exagitat Lucianus. Ut uni insistamus Athenæi testimonio, turpiter a nostro Alcibiadem puerum fuisse adamatum, persuademur facile, sive hunc respiciamus, sive istum.

Con-

Constare enim inter omnes, ait C. Nepos, nihil illo fuisse Attico excellentius vel in virtutibus, vel in vitiis: omnium ætatis suæ multo formosissimus, virtutum pro tempore sectator, idem, simul ac se remiserat, luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans fuit: eruditus a Socrate: in eunte adolescentia amatus est a multis, more Græcorum; in eis, a Socrate, de quo mentionem facit Plato in Symposio. Quid hoc sibi vult: more Græcorum?

Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta Teium:

ut Epod. 14. Horatianis hic verbis utamur. Non moramur beatissimum nunc, & clarissimum virum, Augustum Buchnerum, qui, hæc declarans Nepotis, rationibus dubio procul suis usus, quamvis impurum Græculis amorem frequentem adscribat, non fuisse ait amorem hunc, de quo historicus noster mox honestius loquitur, ullo modo impurum. Diversum Plato in Alcibiade, Symposio, & alias innuit facileque intelligit, cui de Græcanico more, multorum relationibus, constat. Intemperantia præcipuum Graiis erat vitium. Nobilissimi Achaiaë emporii, quod iam exem-

exemplo nobis sit, ita explicat ἔτυμον, in Onomast. Sacro, Matthæus Hillerus V. CL. ut videatur ipsi appellata κόρηνθ^α quasi κόρη ἐνθ^α. Sed & impurum Græciæ amorem verba clamant, quæ in proverbialia abiire: λεσβιάζειν, κορηνθιάζειν, græcari, pergræcari; eorum legibus vivere, apud quos homini adolescentulo, quin viro quoque gravi, flagitium non erat extantiora facere, quam Pamphilus apud Comicum. Quid enim, quæso, hæc manifestant Io. Constantinopolitani verba: παρ ἑλλήσι καὶ οἱ σοφοὶ ἐρωμένους ἔχοντες οὐ ψέγονται; Ita nimirum est: Xenophontem, quem virum probum Diogenes dilaudat, impurum idem, & insanissimum Cliniae Græcorum more amatorem, lib. II. introducit loquentem, strenuum quippe Socraticæ lasciviæ æmulum. Platonem, præter meretriculas aliquot, Ἀστέργα, Δίωνα, Φαῖδρον, Ἀλέξιδα arsisse; idem auctor est. Amatorem ab Eresio Theophrasto Nicomachum Aristotelis filium: Suidas est testis. Quin etiam ipse Stoicorum parens, & deus, (ecquis crederet?) ille idem, inquam, qui continentiae laude in proverbium abiit, Suida auctore, ut Ζήνων^α ἐγκρατέστερ^α diceretur moderatione affe-

affectuum maximus, παιδαρίοις τε ἐχρήτο
 σπανίως, ἀπαξ ἢ δὲς που παιδισκαρίῳ τινί,
 ἵνα μὴ δοκέη μισογύνῃς εἶναι, libr. VII. Diog.
 segmento 13. Et ipse Socrates puer Ἀρχε-
 λαίου τοῦ Φυσικοῦ παιδικὰ γενέσθαι, dicebatur
 Aristoxeno. Nihil interest nostra, copio-
 sius in impurissimam hanc materiam disse-
 rere. Adeo enim hoc, quod tangimus, vi-
 tium, usitatum erat Græcis, ut etiam turpe
 esset puero, amatorem nullum reperiri.
 Quamquam autem vix effugiebant probri,
 immo sceleris suspicionem, cum formosis
 adolescentulis versantes: tamen nequitiae
 suæ hoc quasi velum obtendebant, ut di-
 cerent, se amorem suum non ad foedam
 atque abominandam corporum commix-
 tionem, sed ad constituendam amicitiam
 referre. Inde vocabant hunc ἔρωτα ἐπὶ Φιλίᾳ.
 Cicero amorem amicitiae vertit: et c. scribit
 Cunradus Rittershusius, notis in libri III.
 Fabul. XX. Phædri, p. 368. ed. Amstelæd.
 1698. 8. Quid tandem Socrates? Mulie-
 rum non ita fuisse curiosum, ex aliis intel-
 ligimus: quamquam Aspasia, Diotima item,
 femellis in ἐρωτικαῖς, quorum post eum Pla-
 tonici, alique, seduli fuere cultores, do-
 centibus & magistris usus est: maioribus
 ergo

ergo perpetrandis flagitiis aptus natus iure credatur: imitatus, vel exemplo suo corrumpens magno eos numero, quos, si extaret, Aristippi περὶ παλαιᾶς τευφῆς libro recensitos inveniremus. Rursus, δαιμόνιον Socrati fuit, de quo passim apud Platonem, tum & in apologia hæc ipse profatur Socrates: ὑμῖν γὰρ, ὡς φίλοις οὖσιν, ἐπιδείξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι συμβεβηκός, τί ποτ' ἐννοεῖ. Ἐμοὶ γὰρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοῖην, θαυμάσιόν τι γέγονεν. Ἡ γὰρ εἰωθεῖά μοι μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμονίου, ἐν μὲν τῷ πρῶτῳ χρόνῳ παντὶ, πάνυ πυκνὴ αἰεὶ ἦν, καὶ πάνυ ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιούμενη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν. Νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπασαν ὁρᾶτε καὶ αὐτοὶ, ταυτὶ ἄγε δὴ ὀιηθεῖται ἂν τις, καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. Ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν οἴκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἠνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμῶς μέλλοντί τι εἰρεῖν. κ. τ. λ. Longum est, quæ super isto dici poterant, & compilari dæmonio, exponere. De Socratis Deo fuse commentari Apuleium, quis nescit? Balzacijs fictam de Philosophorum quorundam dæmonibus narrationem argutatur, quo maiori sese venerationis gradu dignos hominibus pro-

Tom. II. Fasc. I.

H

pone-

ponerent: alia aliis placuerint. Ceterum, malos esse genios dæmonia, solide demonstrat virorum optimus, Iacob. Thomafius, prima earum, quas exercitationi de Stoica mundi exustione adiecit dissertationes. Sufficit annotasse, Socraticum dæmonium esse πνεῦμα τὸ ἀνάθαρτον. Id quod & nomen ipsum loquitur: & opera, philosopho δαιμονίῳ suggesta, clamitant.

19. §. Sequitur ἡ περὶ θαρράλεα καὶ φοβερά μεσότης. Dignissima viris actio, & nomine VIRTUTIS sæpe venire solita. Notum est, non δειλίαν modo, verum etiam θρασύτητα eidem hostes opponi. Nam fortis animi, & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu deiici, ut dicitur: sed præsentī animo uti, & consilio; nec a ratione discedere, sec. Cicer. I. de offic. Non ea magnanimitatem solum, & magnificentiam; sed & constantiam, & patientiam exercet. Quumque non fortis sit, sed audax, qui vel maiora humanis viribus adgreditur, vel evitare humanam superantia naturam negligit: quem reputabimus Socratem, qui & commisit brevibus Gyaris, & carcere digna, & precando iudices ad misericordiam inflectere neglexit,

xit, & palam obgannire ipsis, quasi in *πενταείω* ali meritus, nihil reformidavit? Ac tametsi laudata sæpius, & lectu non iniucunda moriturus aliqua dixerit; ostendit tamen conflictatum cum dubiis animum, & quamvis negavit, anxium: pervicacem interim, & fortitudinis gloriam, apud inconsideratos sui arbitros, affectantem. Hinc neque fortiter ab eo factum largimur, quod famam servare in posteros integram, excedere vinculis ingloriis, sævam vitare Libitinam nihil studuerit: qua quidem re iniustus pariter, & iniquus in semet ipsum extitit.

20. §. Namque & istud prætereundum haud esse arbitramur, IVSTITIÆ nos gloriam relinquere Socrati non posse. Qui enim suum cuique tribuisse eum censeamus, qui puerorum accenseri corruptoribus meruit: quem Attici scurræ titulo, avide videlicet *σκώπτοντα*, Zenonis severitas iure quodam insignire potuit: qui denique non Atheniensium modo *πολυθεότητα*, atque *δεισιδαιμονίαν* redarguit, sed etiam neque ipse nisi parcus deorum cultor, & veræ pietatis utique expers fuit? Religionis primam haberi curam, imperat iustitia. Iam-

que is parum noverat supremum, & unicum numen; non certe admodum curarat. Non fuit, nisi mystico Paulli sensu, α'θεῶν. Athenienfium quippe deos non insipienter risit: omnem vero summi numinis sensum non excussit, neque agnitionem ex animo suo delere potuit, qui admisit spirituum genus, deum inter hominesque medium. Quemadmodum ergo, quos Adamonistas vocant, præposteræ sapientiæ admiratores & filii, aut α'θεοί sunt, aut iis proximi; sic α'θεόν, quod ad θεωρίαν attinet, Socratem non deprehendimus. Ex Io. Audoëni sententia, nullus in infernis atheus esse potest: divino Iacobi effato diversum haud suadente. Quare nec esse talis potuit, cui cum inferno principe, quod supra monuimus, familiare fuit commercium. De reliquo, dæmoniorum, & geniorum existentiam multo imperitiores alii Socrate, & agnoverunt, & ministros dei deorum decantarunt. Ἡ γὰρ φύσις πείθει εἶναι τοὺς δαίμονας ἀγνοῦς, καὶ τὰ κακῆς ὕλης βλαστήματα χηρστὰ καὶ ἐσθλά, si Zoroastrina consulas oracula: quæ Thomæ Stanleii Orientalis philosophiæ historiæ leguntur subnexa.

Τρεῖς γὰρ μύριοι εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη.
α'θά-

Αἰθάνατοι ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
Οἱ ῥα φυλάσσουσιν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἡἔρα ἑσάμενοι πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
iuxta Hesiodum, ἔργων vers. 250. ff. Philoso-
phis in rem præsentem, ex divinæ maie-
statis intuitu, ex ordinato mundanarum
rerum nexu, ex obfessorum seu ἐνεργουμένων
operationibus, & si quæ sunt similia, argu-
mentorū aliquod pondus suppeditatur,
ut antiquissimorum de finitorum spirituum
natura ac indole seculorum testimonia ne
spernant omnia, & vilipendant. Sed dis-
putandi super istis iam non est locus. Ob-
servabimus ad extremum, & patrem quem-
dam spirituum, fontemque a Socrate non
fuisse ignoratum: & δαιμόνιον istud, quod
fortissimus Gedanensium Theologus C. F.
Bücherus Mens. Piet. XII. §. XV. demon-
strat, perditissimum, impurissimumque fu-
isse spiritum; qui eo Socratem incitarit,
ut præctice atheorum, improbissimorumve
numerus eius persona creverit; ut incanta-
tionibus ad curandos aliorum morbos usus
sit: ut præter ea cunctis sese mortalibus di-
gniores, ac superiores iudicaverit. Tan-
dem, quum deum plerumque tantum ame-
mus, quantum cognoscimus: verumque.

& τρισυπόστατον deum ab homine ψυχικῶ
 agnosci posse, vel in natura universi repe-
 riri, frustra, auctoribus Theologis, B. Ke-
 ckermannus, & de mente ac DEO libris P.
 Poiretus assertum iverint: Socrates certe,
 quem numquam novit, numquam coluit:
 adeoque in officiis deo præstandis iniustus
 fuit, ac veri nominis gloriam, quæ, secun-
 dum Tullium III. Tuscul. Qu. bonorum iu-
 diciis absolvitur, non promeruit.

21. §. Qui igitur, omissis aliis, nulla in
 re veram hominis nobilitatem poni, quam
 in virtute vera, inducimus animum ut cre-
 damus: relicta Socraticis ingeniis, ac pro-
 pugnatoribus, τῇ ψευδωνύμῳ γνώσει καὶ πρᾶ-
 ξει, usum habiti hucdum discursus nostri
 reportaturos nos confidimus, memores il-
 lorum ubi perstiterimus, quæ sic a P. Male-
 branche de inquirenda verit. libr. II. c. II.
 perscripta legimus: Cave tamen, ne cuius-
 dam specie externa deludaris: nec cedas
 nisi rationibus solidis: ineptiæ possunt gra-
 vi & modesto proferri modo: impietates
 vero, & blasphemix pietatis pallio tegi: &
 rel. Adesto & L. Annæus Seneca (***) de vi-
 ta

(***) De hoc tamen Philosopho legenda, quæ
 Ven.

ta beata cap. XVIII. monitor, ubi hæc in sui defensionem affert: Aliter loqueris, aliter vivis. Hoc malignissima capita, & optimo cuique inimicissima, Platoni obiectum est, obiectum Epicuro, obiectum Zenoni. Omnes enim isti dicebant, non quem ad modum ipsi viverent, sed quem ad modum vivendum esset. Quod ad Io. Cratonem perscripsit Henricus Stephanus: perlectis veterum philosophorum vitis doctiorem facilius aliquem discedere, quam meliorem posse: in Laërtio quoque Diogene Philosophorum, non Philosophicos describi mores: idem ad Sophronisci subolem, res sibi suas habere iussam, vel nunc iterum licebit, iterumque ut *Φιλάγαθοι* accommodemus.

L. D.

Ven. *Rambachius* observavit in eleganti *Introductione Hist. Theol. in Epist. Pauli ad Rom.* §. VIII. p. 39. sqq. qui & p. 38. in subiecta nota, hæc lectu dignissima verba ex *Libris Symbolicis* p. 18. affert: *Philosophi conati honeste vivere, tamen id efficere non potuerunt, sed contaminati sunt multis manifestis sceleribus. Talis est imbecillitas hominis, quum est sine Spiritu Sancto, & tantum humanis viribus se gubernat.* F. I. B.

H 4

V.

V.

DESCRIPTIO VITÆ (*)
GEORGII MICHAELIS
CASSAI, Hungari,*Ampl. Ord. Phil. Acad. Witteb. Assessoris.*Præmittuntur quædam de salubritate aeris in
tractu Wittebergenfi.

Sanctæ huic augustæque divinarum & humanarum artium sedi tam invident obrectatores, ut, aerem incolarum valetudini infensum, pugnent, eumque, ex purididis concretum rancidisque vaporibus, pervincere conentur. Hinc vulgare ac tritum sermone Germanico increbuit proverbium, incondito quodam rhythmo comprehensum, singulare prorsus fortunæ munus esse, si quis civium Academicorum sano discedat corpore Witteberga. Dici non potest

(*) Huius Progr. fun. frontem hæc verba ornant:
Rector Academiæ Wittebergenfis IO. GOTHOFREDVS de BERGER, Confiliarius
Aulicus & Archiater Regius, Ordinis Medici
Professor Primarius, ac totius Academiæ Senior, Civibus Academicis S. P. D.